PvdA, kies voor de gewone man (en dus niet voor GroenLinks)

Posted on 12 oktober 2022 by Paul Verburgt

Kunnen we het al weer over de PvdA hebben zonder dat direct de affaire-Arib op tafel komt? Reden genoeg, want er is beweging aan het fusiefront en dat is een stuk belangrijker dan het nakaarten over een stelletje ambtenaren dat niet bestand was tegen Arib.

Het plan van de PvdA en GroenLinks om volgend jaar in de Eerste Kamer samen een fractie te vormen, heeft geen golven van enthousiasme onder de kiezers teweeggebracht. Logisch ook. *De Eerste Kamer!* Het is alsof de bewoners van twee aanleunwoningen besluiten voortaan samen naar de bingo te gaan. Daar wordt geen mens opgewonden van.

Opwinding is er ook niet tussen de partijleiders. Jesse Klaver en Lilianne Ploumen liepen zo ongeveer hand in hand over het Binnenhof, haar opvolgster Attje Kuiken betoont zich aanzienlijk afstandelijker. Ze trekt wel regelmatig met de leider van GroenLinks op, zoals laatst bij dat energieprijsplafond, maar dat is het dan ook wel. En anders dan het plan was, vergaderen de Tweede Kamerfracties nooit samen.

Logisch weer.

Althans wat Attje Kuiken betreft.

Zíj heeft wat te kiezen, Jesse Klaver niet.

GroenLinks gehalveerd

GroenLinks halveerde bijna bij de Tweede Kamerverkiezingen in 2021. Het verloor zes zetels en hield er acht over. Daarmee zit deze partij min of meer op haar natuurlijke omvang. Die reikte overigens vaker onder de acht dan boven de tien zetels.

Het Jessias-effect is uitgewerkt: de pubermeisjes van de *meetups* zijn groot geworden. Klaver is de man van de gemiste kansen. De ambitieuze Corinne Ellemeet komt vast een keer aan de bak, maar een Corrine-effect ligt bij deze cerebrale dame niet in het verschiet.

Kortom, dit is het zo'n beetje.

Wil je je hierbij niet neerleggen, dan moet je de 'fusie- en overnamemarkt' op. Dat deed Jesse Klaver en de PvdA werd de gelukkige.

GroenLinks wil PvdA overnemen

We hebben gezien hoe de top van GL met grote precisie in de valkuilen liep die in alle studieboeken staan. Samen met de leiding van de PvdA overigens, die zich kennelijk ook te goed vond om 's een (ervarings)deskundige te raadplegen of een boekje te lezen.

Als de PvdA niet zo gebiologeerd was geweest door haar historische neergang, dan zou ze hebben opgemerkt dat GroenLinks helemaal geen fusie wil, maar een *overname*. Deze partij acht zich moreel superieur aan alles en iedereen en zeker aan de vergrijsde PvdA. Samengaan met deze partij ziet ze op z'n best als een soort Moeder Theresa-gebaar met als uiteindelijk doel de sociaaldemocratische kiezers binnen te slepen.

In de top van de PvdA zijn genoeg mensen die dat geen probleem vinden. Een deel van hen heeft de hoop op herstel van de sociaaldemocratie opgegeven en is blij niet

in de goot van de politiek te belanden. Een veel groter deel van de partijleiding is ideologisch verschoven naar GL en kan, zo vermoeden we, niet eens uitleggen waarom ze nog lid zijn van de PvdA, behalve uit nostalgie, een term die PvdA-coryfee Frans Timmermans dan ook weloverwogen gebruikte in zijn publieke pleidooi voor samengaan met GL.

Pfff...

In de categorie 'bekende valkuilen' deden de fusieliefhebbers binnen GL en de PvdA hun uiterste best om tegenstanders en twijfelaars een rad voor ogen te draaien. Geen overhaaste stappen, eerst eens uitproberen met een gezamenlijke Senaatsfractie en alle ruimte om met het experiment te stoppen als het niet zou bevallen.

Het werkte min of meer bij de achterban van GroenLinks, maar het bleek een mistaxatie van de cultuur bij de sociaaldemocraten: die kruipen in elk gaatje dat bij een onderhandeling wordt geboden en dus zei het congres weliswaar *ja* op die gezamenlijke Senaatsfractie, maar *pff* een gezamenlijke kandidatenlijst en *pff* een gezamenlijk programma, nou dat moesten ze nog eens even bekijken, want moeilijk, moeilijk.

Zo zat Jesse Klaver nog voor hij was begonnen met iets wat nog niet eens het begin van een partiële fusie is.

En dus restte Klaver niet veel anders dan de vlucht naar voren. Hij meldde in een lezing daags voor het PvdA-congres op 8 oktober jongstleden dat GL en PvdA voor de Tweede Kamerverkiezingen van 2025 één blok moeten vormen. Het regende dikke woorden als 'dure plicht' en illusies als het nationaliseren van de energiebedrijven.

Er zou een gezamenlijk programma moeten komen, althans een lijstje met gezamenlijke punten of zoiets en misschien ook wel een gezamenlijke kandidatenlijst, maar dat zagen ze later nog wel. De belangrijkste boodschap was er een van dedain en machtspolitiek: de tegenstanders en twijfelaars in beide partijen moesten niet blijven steken in 'het narcisme van het kleine verschil'. Valkuil nummer zoveel.

Voor de PvdA valt er wat te kiezen

Voor Attje Kuiken valt er wel wat te kiezen. Ze kan de kant van GL op en weet dat ze dan geleidelijk aan zal worden opgegeten.

Het kan zijn dat Attje Kuiken dit prima vindt en dat haar afstandelijkheid richting Klaver een kwestie van persoonlijkheid is. Of van tactiek, want belangrijke delen van haar achterban hebben niet veel op met GroenLinks en dus moet ze niet al te enthousiast doen. Misschien was dat ook de reden dat ze (net als de voorzitter van de PvdA) zo koeltjes reageerde op de fusietoespraak van Klaver. Hoewel … op het partijcongres bleek ze opeens weer te porren voor een gezamenlijk verkiezingsprogramma voor de Tweede Kamer.

Lessen van Denemarken, Zweden en Duitsland

Ik twijfel nog of hier een spel wordt gespeeld, er zijn echter voldoende toeschouwers die ervan overtuigd zijn dat de PvdA-top al heeft besloten en op een fusie afkoerst.

Als dat zo is, dan nemen we hier afscheid van de PvdA en wensen we de leden en kiezers die de sociaaldemocratie zijn toegedaan, succes bij het vinden van een politiek onderkomen waar het nog wel gaat om de noden van de gewone man (m/v) en niet alleen als er door toedoen van o.a. GL een vrijwel onbetaalbare energierekening op de deurmat valt.

Het kan ook zijn – ik hou die optie open – dat Attje Kuiken niets (meer) ziet in GroenLinks en met een schuin oog op Denemarken, Zweden en Duitsland een voorkeur heeft voor een moderne, vernieuwde sociaaldemocratie. Niet de elitaire progressiviteit van GroenLinks, maar de handen-uit-de-mouwen solidariteit met de mensen aan de onderkant en – inmiddels ook – het midden van de samenleving.

Weg van de elitaire progressiviteit

Er is voldoende ruimte voor zo'n partij. Zoals er ruimte is voor een grote *mild-rechtse* alliantie, zo is er ook ruimte voor een stevige *mild-linkse* groepering. Over die mildrechtse alliantie schreef ik eerder.

Kiezers schreeuwen om een PvdA-nieuwe-stijl, maar je moet het willen horen. Je

hoort het in elk geval niet in de bovenlaag van onze samenleving, want die vindt de planeet, het klimaat, asiel, gender en huidskleur veel belangrijker en beschouwt de dagelijkse ellende van de gewone man als een 'transitie-verschijnsel' en dan hebben ze het – dit keer – niet over transgenders.

Het klimaat of het bestaan?

Deze bovenlaag beheerst het discours in ons land en Attje Kuiken weet dat, want ze zit er middenin. Ze weet ook dat dit niet de werkelijkheid is, hooguit een klein deel van de werkelijkheid. De grote werkelijkheid vind je waar de afgehaakten zitten, de eenzamen, de ouderen, de werklozen, de mensen met oproepbaantjes, met roosterdiensten, de burgers met tochtige huizen en onbetaalbare rekeningen, de ouders van hongerige kinderen, mensen die afhankelijk zijn van kringloopwinkels en voedselbanken.

En al degenen die daar net bovenuit steken en dagelijks voelen hoe ze naar beneden worden getrokken. Voor wie de huur te hoog of de hypotheek te zwaar wordt, van wie de kinderen van de sportclub af moeten, die hun vakantie skippen en er een baan bijnemen.

Weggestopt in goedkope woonwijken of vergeten in de gebieden buiten de Randstad die stelselmatig ontdaan van publieke voorzieningen.

Dit zijn ook niet de mensen die je met een extra toeslag of een eenmalig korting uit de puree helpt. Hier moet jarenlang herstelwerk worden verricht, gebaseerd op inlevingsvermogen en het diepe verlangen een eind te maken aan de sociale, financiële, culturele en emotionele neergang die is ontstaan door een bijna tegennatuurlijke individualisering en een even tegennatuurlijke neiging bij de bovenlaag om dit juist door te zetten, doordrenkt met grootstedelijke arrogantie en afkeer van alles en iedereen die anders praat, denkt en leeft.

Toekomst voor mild-links?

Het gaat hier niet om een paar honderdduizend mensen, maar om miljoenen.

Hoezo geen toekomst voor de sociaaldemocratie? Hoezo geen toekomst voor partijen met een mild-linkse ideologie, mild omdat die niet uitsluit en niet polariseert en mild omdat die de gewone mens helpt en verheft, financieel en

moreel.

Als de PvdA denkt dat een samengaan met GroenLinks voor deze grote groep een oplossing zal bieden, leeft ze in een parallel universum. Voor het radicale en activistische GL staat het klimaat en al die andere chique, kosmopolitische agendapunten voorop en is alles dienstbaar daaraan. Geheel in de lijn van het kabinet Rutte IV alias Kaag I: tegenstribbelend de burger in nood helpen en als het er dan van komt, er meteen een (extra) klimaatdoelstelling overheen leggen, veelal gebracht op de toon van de Teletubbies.

En voor wie nog twijfelt, kijk even naar het toevallig opgenomen filmpje waar Klaver aan een journalist uitlegt hoe je met de boeren moet omgaan: het kabinet moet snel het rapport-Remkes tot beleid verheffen voordat de boeren in de gaten krijgen wat er in staat, want dan gaan ze weer protesteren.

Ja, bij zo'n man is de gewone man in goede handen.

Ook een kwestie van rekenen

Deze nieuwe sociaaldemocratische of mild-linkse koers is niet alleen een kwestie van ideologie, maar ook van rekenen.

Een jaar na de dramatische verkiezingsuitslag in maart 2021 (negen zetels) was de PvdA weer wat opgekrabbeld, met dank vooral aan Sigrid Kaag. Kiezers die om tactische redenen op haar hadden gestemd, keerden teleurgesteld terug naar de 'moederpartij'.

Kaag was niet de eerste vrouwelijke premier geworden en bovendien had ze de PvdA (en GL) als een baksteen laten vallen toen Rutte en Hoekstra geen zin bleken te hebben in kabinet met de gelegenheidscombi van deze twee partijen.

In april 2022 noteerde de PvdA in de peilingen circa 12 zetels. Dat veranderde niet toen in juni de beslissing viel om na de Provinciale Statenverkiezingen van 2023 met GroenLinks samen een fractie in de Eerste Kamer te vormen.

GroenLinks laat PvdA niet groeien

En dat bleef zo. Tot voor kort. De PvdA steeg door naar 14 zetels. Deels omdat de laatste sociaaldemocratische sympathisanten van Kaag het veld ruimden, deels

omdat kiezers in de gaten hadden dat Attje Kuiken het kabinet onder druk zetten om nog dit jaar een prijsplafond op de energierekening te zetten.

Ja maar dat deed ze toch samen met GroenLinks? zult u zeggen. Klopt, maar kennelijk associeert niemand deze actie met het elitaire GL want die partij leverde zelfs een zetel in. Preciezer, velen weten dat de energieprijzen scherp zijn gaan stijgen ruim vóór de inval in Oekraïne en dat vele progressieve leidslieden, ook de crypto-groenen in de PvdA, die prijsstijging helemaal niet zo erg vinden want 'voedsel en energie waren altijd te goedkoop' en de mensen moeten 'consuminderen' om de planeet te redden.

In dat licht moet je wel gek zijn om te denken dat de hand die je ziet de hand van Moeder Theresa is.

Wat valt er te winnen?

Van iets grotere afstand bezien zijn de plussen en minnen in de peilingen voor de PvdA en GL niet indrukwekkend. BBB scoort in zijn eentje bijna het dubbele van de partij van Klaver die inmiddels ook JA21 naast zich weet.

Er zijn in de top van de PvdA en GL vast 'strategen' die de peilingen van hun partijen bij elkaar optellen en dan rondbazuinen dat ze groter zijn dan de VVD in dezelfde peilingen. Het is de koortsdroom die ik bij menige fusiebespreking heb zien opvlammen. Nooit hoorde ik dat klanten zouden weglopen en altijd zouden de kosten omlaag en de winsten omhoog gaan. En nooit maakte ik dat mee.

De optelsom die de strategen maken, heeft niets te maken met die waterige samenwerking in de Eerste Kamer en al helemaal niet met een fusie op termijn. Dat inspireert geen mens aan de voet van de samenleving (en die voet wordt steeds breder). Bovendien voelt iedereen op zijn klompen aan dat als het ooit tot een fusie komt, beide partijen na afloop van uitputting en irritatie in de touwen zullen hangen.

Tegen die tijd zijn de natuurlijke kiezers van de sociaaldemocratie definitief uit beeld en zitten of thuis of bij de SP, PVV, BBB, JA21, ja zelfs bij Forum voor Democratie, omdat ongenoegen soms een raar zijpad kiest.

Attje Kuiken kan zich onsterfelijk maken door die gezamenlijke Senaatsfractie en een fusie af te blazen en de steven zonder aarzelen te wenden van de elite naar de

gewone man.

Natuurlijk, zo'n koerswijziging wordt een *hell of a job*. Allerlei partijbobo's hebben zich publiekelijk voorstander getoond van een proefhuwelijk met GroenLinks, vaak onder het gelijktijdig verkondigen van de aanstaande ondergang van de sociaaldemocratie. Die keren niet snel op hun schreden terug.

Het moet maar. Attje Kuiken hoort vanzelfsprekend het uiterste te doen om een uittocht van deze leden tegen te gaan, maar het eventuele verlies van hen zal royaal worden gecompenseerd door de terugkeer van de gewone man. Dat is een ideologische winst die zich ook in zetels zal uitbetalen.

Het zou van ongekende allure getuigen als Attje Kuiken deze stap zet.

De tijd dringt.

En Jesse Klaver kan het altijd nog proberen met D66 dat inmiddels als twee druppels water op GroenLinks lijkt.

Paul Verburgt *verkende eerder in Wynia's Week de kansen voor 'mild-rechts', een combinatie van BBB, JA21 en Pieter Omtzigt.*

Wynia's Week *is er iedere week twee keer, 104 keer per jaar. U maakt* ***als donateur*** *deze onafhankelijke journalistiek mogelijk. Van harte welkom!*